

роботи, творчого мислення та усвідомленого використання цифрових технологій.

Таким чином, ресурс Interland є ефективним інструментом для формування основ медіаграмотності у молодших школярів. Завдяки ігровій формі навчання діти засвоюють ключові аспекти цифрової безпеки, розвивають критичне мислення та вчаться відповідальній поведінці в мережі. Поєднання Interland із традиційними педагогічними методами дозволяє створити комплексну систему навчання, яка сприятиме розвитку інформаційної культури молодших школярів та допоможе їм стати свідомими й захищеними користувачами цифрового простору.

Список використаних джерел

1. Мусієнко О. Google навчить дітей, як визначати дезінформацію і фейкові новини. 2019. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.imena.ua/blog/google-be-internet-awesome/> (дата звернення 12.03.2025р)
2. Interland. URL: https://beinternetawesome.withgoogle.com/uk_ua/interland/reality-river

Інна Ліпчевська,

старший науковий співробітник відділу

початкової освіти імені О. Я. Савченко

Інституту педагогіки НАПН України

(Україна)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ МІНІМІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ВТРАТ УЧНІВ

Сучасні глобальні виклики, пов'язані із війною та пандемією, вимагають адаптації освітнього процесу для забезпечення його результативності. Освітні втрати, спричинені цими обставинами, особливо гостро відчуються в

початковій школі, оскільки саме в цей період формується фундамент знань і навичок, необхідних для подальшого навчання. Одним із ключових інструментів мінімізації таких втрат є цифровізація початкової освіти, яка відкриває широкі можливості для адаптації навчального процесу відповідно до нових реалій.

Цифрові технології відіграють визначальну роль у забезпеченні доступу учнів до якісного навчального контенту незалежно від їхнього місця перебування та умов, у яких вони знаходяться. Вони дають змогу зберігати системність та послідовність навчання, підтримуючи принципи доступності та інклюзивності освіти. Окрім цього, цифровізація сприяє формуванню у дітей важливих навичок роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями, що є необхідною складовою сучасної освіти.

Завдяки використанню дистанційного, змішаного та гібридного навчання освітній процес може бути більш гнучким і адаптивним. Застосування онлайн-платформ, інтерактивних завдань та мультимедійних ресурсів сприяє кращому засвоєнню змісту освіти учнями 1–4 класів і підвищує їхню мотивацію до навчання. Важливим аспектом є і можливість індивідуалізації й персоналізації освітнього процесу в початковій школі, що забезпечує врахування індивідуальних особливостей кожної дитини.

Попри численні переваги цифровізації освіти, існують також виклики, які потребують уваги та комплексного вирішення. Необхідно враховувати психологічні аспекти цифрового навчання в початковій школі. Відсутність або недостатній обсяг безпосередньої очної комунікації з учителем й однокласниками може негативно впливати на адаптацію дітей до шкільного життя, сповільнити усвідомлення й прийняття ними соціальної ролі учня; сприяти зниженню рівня залученості дітей до освітнього (навчального) процесу. Саме тому ефективне використання цифрових технологій має бути супроводжуватися заходами, що підтримують соціальну взаємодію дітей, наприклад, інтерактивними груповими завданнями, віртуальними зустрічами та спільними проєктами.

Дидактично й методично необґрунтоване використання цифрових засобів навчання (у тому числі під час очної навчальної взаємодії учасників освітнього процесу в класній кімнаті) може призвести до зниження навчального поступу учнів; утруднень у розвитку довільності уваги, сприйняття й пам'яті; сприяти кліповості мислення й емоційній нестабільності дітей. Важливою проблемою є недостатній рівень цифрової грамотності учителів початкової школи як складової їхньої професійно-педагогічної компетентності. Використання сучасних цифрових інструментів потребує відповідної підготовки вчителів, що включає не лише технічні навички, а й методичні підходи до інтеграції цифрових технологій у навчальний процес. Кроком у цьому напрямку є впровадження спеціалізованих тренінгів, онлайн-курсів та професійних спільнот.

Одним із ключових питань є цифрова нерівність серед учнів, зумовлена різним рівнем доступу до необхідного технічного забезпечення та якісного інтернет-з'єднання. Це може стати серйозною перешкодою для впровадження цифрових технологій у початковій школі. Вирішення цієї проблеми можливе завдяки забезпеченню учнів необхідними пристроями через державні та благодійні програми, а також розвитку інфраструктури доступу до інтернету.

Загалом, зазначенні виклики можуть бути поступово усунені в процесі модернізації вітчизняної освітньої системи. Цифровізація початкової освіти має значний дидактичний потенціал щодо мінімізації освітніх втрат учнів. Водночас вона є важливим напрямом розвитку освітньої системи, який буде зберігати свою актуальність у довгостроковій перспективі. Подальше вдосконалення цифрових інструментів і методик їхнього застосування сприятиме підвищенню ефективності навчального процесу. Інтеграція штучного інтелекту, адаптивних освітніх платформ і віртуальної реальності в навчання відкриває нові можливості для розвитку освітнього середовища, роблячи його більш динамічним й орієнтованим на потреби кожного учня.

Список використаних джерел

1. Ліпчевська І. Мінімізація навчальних втрат: розвиток уміння вчитися учнів початкової школи в умовах воєнного стану. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024, № 6, с. 85–93. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i6>.
2. Ліпчевська І. Мінімізація навчальних втрат у початковій освіті: інформаційно-комунікаційна компетентність учнів. Нова українська школа в дії: актуальні проблеми методик навчання та стратегії розвитку початкової освіти: зб. мат. IV студ. наук.-практ. конф., м. Рівне, 16 трав. 2024 р. Рівне: РДГУ, 2024. С. 21–23. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742225>
3. Малихін О., Арістова Н., Ліпчевська І. Аналітичні матеріали: дидактичні особливості організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. Т. 11, № 10. С. 56–62. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i10-008>
4. Петрук О., Алексеєнко Т., Барановська О., Ліпчевська І., Павлова Т. Навчання в умовах війни: перспективи навчального поступу молодших школярів. *Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення*. MANS w Łomży, m. Łomża, Polska - m. Kijów, Ukraina 2024. С. 188-203. DOI: <https://doi.org/10.32405/mono-lomza-kyiv-2024-3-2>
5. Петрук О., Алексеєнко Т., Барановська О., Ліпчевська І., Павлова Т. *Дидактико-методичний супровід подолання навчальних втрат у початковій освіті*. К.: Інститут педагогіки НАПН України, 2024. 51 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-730-5-2024-51>

Тетяна Мартинюк,
доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор
музичного мистецтва і методики навчання,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі